

Förutsättningar för socialt hållbar samhälls- och stadsutveckling i Nyköpings kommun

Delunderlag för revidering av Översiktsplan 2040 för Nyköpings kommun

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Social hållbarhet enligt Översiktsplan 2040 för Nyköpings kommun	3
Teoretisk bakgrund.....	4
Sociale hållbarhetsindex	5
SHI-ranking för Nyköpings kommuns stadsdelar och socknar	6
Sociale hållbarhetsbeskrivningar.....	9
Social hållbarhetsbeskrivning - stadsdelar med högst SHI	9
Malmbyggshage	9
Oxbacken	10
Örstig	11
Bryngelstorp	12
Brandholmen	13
Social hållbarhetsbeskrivning - stadsdelar med högt-medel SHI	14
Ekensberg/Påljungshage	14
Kuggnäs	15
Spelhagen	15
Krikonbacken	16
Långsätter	17
Hagalund	18
Östra Villastaden	18
Hållet	19
Högbrunn	19
Social hållbarhetsbeskrivning - stadsdelar med lågt SHI.....	20
Oppeby	20
Fågelbo	21
Rosenkälla	22
Väster	23
Öster	24
Harg	25
Isaksdal	26
Oppeby Gård	27
Herrhagen	28
Stenkulla	29
Brandkärr	30
Sociale hållbarhetsbeskrivning – utpekade utvecklingsområden landsbygd.....	30

Stigtomta tätort	30
Tunaberg	31
Bergshammar	32
Att främja en socialt hållbar samhällsutveckling för Nyköpings kommun utifrån samhälls- och stadsplaneringsperspektiv.....	32

Inledning

Detta material utgör ett kunskapsunderlag i arbetet att revidera Översiktsplan 2040 för Nyköpings kommun. Målet med underlaget är att bidra till att öka kunskapen om Nyköpings kommun utifrån dess specifika förutsättningar och utmaningar för socialt hållbar utveckling; hur förutsättningar och utmaningar är fördelade inom och mellan stadsdelar, samt i viss mån mellan tätort och landsbygd.

Det övergripande syftet med underlaget är att en ökad medvetenhet och kunskap om kommunens förutsättningar och utmaningar inom och mellan stadsdelar utifrån sociala perspektiv ska kunna bidra till en mer socialt hållbar samhällsplanering och utveckling.

Social hållbarhet enligt Översiktsplan 2040 för Nyköpings kommun

Enligt Nyköpings kommuns kommande översiktsplan 2040 definieras social hållbarhet på följande vis:

*”**Social hållbarhet** handlar om människans förutsättningar till en tillfredställande livsmiljö och livskvalitet oavsett funktionsförmåga, socioekonomiska förutsättningar, ålder, kön och bakgrund. Det handlar om människans förutsättningar till ett gott liv och god hälsa där grundläggande behov är uppfyllda nu och för framtiden utan orättfärdiga skillnader. Social hållbarhet innebär att värna om sociala värden såsom trygghet, tillit, delaktighet, integration och jämlikhet som är centralt för att människor ska kunna leva och verka i den bebyggda miljön. Det innebär därmed att systematiskt beakta och ta hänsyn till vilka konsekvenser mark- och vattenanvändning får för människan utifrån jämlikhets-, jämställdhets- samt barnperspektiv.*

För Nyköpings översiktsplan innebär social hållbarhet:

- Att planera för en växande befolkning som ges likvärdiga förutsättningar till ett gott liv där sambanden mellan stadsdelar samt stad och landsbygd förstärks, sociala skillnader minskar och samhörigheten ökar
- Att alla invånare, vuxna som barn, ges möjlighet till delaktighet och inflytande över sin boende- och närmiljö, och att deras perspektiv tas tillvara
- En planering som präglas av en varierad och attraktiv bebyggd miljö som gynnar den sociala mångfalden och den levande kommunen där människor i olika livsskedan och med olika bakgrund kan mötas och känna trygghet
- Att planera för miljöer med unik identitet genom att utgå från kulturvärden som en resurs i utvecklingen av stad och landsbygd och där identitetsskapande värden beaktas, tillvaratas och utvecklas

- *Att i planering skapa förutsättningar för en god hälsa och välbefinnande genom att bevara och utveckla tillgången till natur- och rekreationsmiljöer samt säkerställa goda gång- och cykelmöjligheter till viktiga målpunkter*
- *Att stärka barn och ungas förutsättningar för en trygg uppväxt och stimulerande utveckling i såväl närområde som i det offentliga rummet.”*

Teoretisk bakgrund

Nyköpings definition av social hållbarhet för Översiktsplan 2040 svarar väl mot den forskning som idag bedrivs inom strategisk hållbar samhällsutveckling¹. Social hållbarhet eller socialt hållbar utveckling är den av de tre hållbarhetsdimensionerna (miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet) som av många upplevts som diffus och svårgripbar, varför man inom forskningen de senaste åren bedrivit ett arbete för att göra begreppet mer operationellt och praktiskt tillämpbart.

Sammanfattningsvis har man inom forskningen etablerat att social hållbarhet handlar om samhället utifrån primärt människans likvärdiga villkor och förutsättningar att leva ett bra liv, och det samhälleliga (sociala) systemet som skapar dessa villkor och förutsättningar.

Att inom ramen för samhällsplanering och utveckling arbeta för att främja social hållbarhet utifrån detta perspektiv innebär förenklat att systematiskt och medvetet bidra till att avlägsna eller minska strukturella hinder i samhället som bidrar till att öka eller vidmakthålla ojämlikheter i människors livsförutsättningar.

Hur bidrar det till socialt hållbar utveckling? Ojämlikheter i det sociala systemet kan nämligen i hög utsträckning härledas till människors olika (och ofta oskäligt olika) tillgång till hälsa, delaktighet och inflytande, kompetens (egenmakt genom utbildning, arbete, personlig utveckling) vilket villkoras av utsatthet för olika dimensioner av diskriminering (utifrån kön, ålder, etnisk bakgrund, funktionsvariation etc.). När ojämlikhet utifrån dessa perspektiv blir för stor på en övergripande samhällsnivå, dvs. när klyftorna är stora eller ökar, minskar som resultat tilliten mellan människor, liksom för samhällsfunktioner och institutioner och leder till en negativ kedjereaktion som ökad segregation (socioekonomisk, demografisk/etnisk och bostadssegregation) och polarisering, dvs. leder till ohållbarhet. Det är detta negativa systemberoende som ska brytas, i syfte att främja en positiv kedjereaktion i den andra riktningen genom att minska ojämlikhet och öka likvärdigheten.

Socialt hållbar utveckling handlar i det hänseendet därför mindre om att skapa det perfekta samhället, utan snarare om att se till att det nuvarande samhället kan fortsätta att existera och utvecklas med tillräcklig kvalitet i de två system samhället vilar på: ekosystemet och det sociala systemet. En socialt hållbar samhällsutveckling präglas därför av att systematiskt arbeta för att identifiera och avlägsna strukturella hinder för människors hälsa, inflytande, kompetens och motverka alla dimensioner av diskriminering utan negativ åverkan på ekosystemet, i syfte att minska ojämlikheter och bidra till ökad likvärdighet i människors förutsättningar till ett bra liv och därmed främja förutsättningarna för ett stabilt och bärkraftigt samhälle.

För att kunna bedriva det arbetet krävs också kunskap om vilka eventuella ojämlikheter som finns, hur de är fördelade och kommer till uttryck idag i vårt samhälle. Mot den bakgrunden redovisas nedan utgångsläget för social hållbarhet för Nyköping i ett socialt hållbarhetsindex, visualiseras geografiskt i kartor för tätort och landsbygd, samt analyseras på en övergripande nivå i sociala hållbarhetsbeskrivningar för respektive stadsdel och för ett fåtal utvalda socknar. Avslutningsvis och

¹ Ex. Institutionen för strategisk hållbar utveckling BTH, 2013, 2014, 2016.

utifrån helheten punktats ett antal medskick ned som exempel på hur man kan tänka utifrån kunskap om socioekonomiska och demografiska förutsättningar i samhälls- och stadsplanering.

Vare sig Nyköpings översiktsplan för mark- och vattenanvändning eller kommunens verksamhet i stort har rådighet att förändra eller direkt påverka i alla delar som exemplifieras i kunskapsunderlaget. Men för socialt hållbar utveckling är det centralt med bred samverkan över tid där såväl helhetsbilden tydliggörs liksom hur olika utmaningar är sammanlänkade, för att medvetandegöra och möjliggöra att fler utifrån respektive uppdrag och verksamheter direkt som indirekt långsiktigt ska kunna främja förutsättningarna för en socialt hållbar utveckling. Ambitionen är således att kunskapsunderlaget kan fylla olika funktioner, och får sin betydelse först när det förädlas utifrån respektive funktion, profession eller uppdrags behov och avgränsade område.

Socialt hållbarhetsindex

För att påvisa de geografiska skillnaderna när det gäller förutsättningar och utmaningar för socialt hållbar utveckling i Nyköping har ett socialt hållbarhetsindex (SHI) räknats ut för samtliga stadsdelar och socknar, vars utfall redovisas nedan i ett geografiskt perspektiv och visualiseras i kartöversikt.

Visualiseringen av utfall i SHI kompletteras med stadsdelsspecifika sociala hållbarhetsbeskrivningar utifrån indelningsgrunderna kön, ålder och utländsk bakgrund i den utsträckning det har varit möjligt för att också ge beskrivning av skillnader och eventuella ojämlikheter utifrån demografiska, socioekonomiska och etniska perspektiv, dvs. utslag för olika dimensioner av segregation i kommunen.

Indexet baseras på 16 indikatorer som primärt utgör mått för den sammantagna socioekonomiska statusen. Samtliga 26 stadsdelar respektive 26 socknar har fått poäng efter hur pass positivt/negativt värde som indikatorerna visar. Den stadsdel eller socken med högst poäng har högst socialt hållbarhetsindex, det vill säga bäst socioekonomiska förutsättningar, vilket är bärande förutsättningar för hållbar utveckling utifrån ett socialt perspektiv. Även om utfallet för en stadsdel ger en uppfattning om utgångsläget just där, är det centralt att se resultatet också i relation till andra stadsdelar. En socialt hållbar utveckling ställer höga krav på att både kunna ta hänsyn till utgångsläge och ojämlikheter inom som mellan stadsdelar, och mellan tätort och landsbygd.

Det bör dock noteras att social hållbarhet präglas av så pass komplexa samband att det ännu inte finns kompletta indikator-set som kan ge en rättvisande beskrivning eller mått på förutsättningar för social hållbarhet. Det utgör även en begränsning i vilken data som finns tillgänglig på stadsdels- och sockennivå. Det går dock att med säkerhet säga att samband finns mellan dessa olika indikatorer och social hållbarhet, men inte nödvändigtvis hur de korrelerar.

För att kunna bidra till en socialt hållbar utveckling behöver dock hänsyn tas till ojämlikheter i människors livsvillkor, och här kan SHI vara ett verktyg för att få en bättre uppfattning om utgångsläget. Men med anledning av osäkerhetsgraden bör beskrivning och analys betraktas som en fingervisning om stadsdelarna och socknarnas specifika och sinsemellan relativa förutsättningar och utmaningar, och adderas som ett kompletterande perspektiv att beakta vid planering för en socialt hållbar samhällsutveckling för Nyköpings kommun.

Det sociala hållbarhetsindexet baseras på följande 16 indikatorer:

- andel förvärvsarbetande kvinnor
- andel förvärvsarbetande män

- disponibel inkomst
- ekonomiskt bistånd
- andel högskoleutbildade
- andel öppet arbetslösa
- ohälsotal för kvinnor
- ohälsotal för män
- sjukpenningdagar
- andel ekonomiskt utsatta barn
- bostadsarea per person
- andel med utländsk bakgrund
- andel med utländsk bakgrund som förvärvsarbetar
- andel studerande 20–25 år
- andel unga som varken arbetar eller studerar
- valdeltagande i kommunvalet (socknar/stadsdelar har sorterats in i rätt valdistrikt)

Exempel på uträkning; den stadsdel/socken med högst andel högskoleutbildade har fått 26 poäng medan den stadsdel/socken med lägst andel högskoleutbildade fått 1 poäng. Därefter har stadsdelens/socknens totala poäng för de 16 indikatorerna slagits samman. Summan är densamma som socialt hållbarhetsindex. Den stadsdel/socken med flest poäng (högst index) har rangordnats högst upp i tabellen vilket innebär att området har en god socioekonomisk status enligt det sociala hållbarhetsindexet.

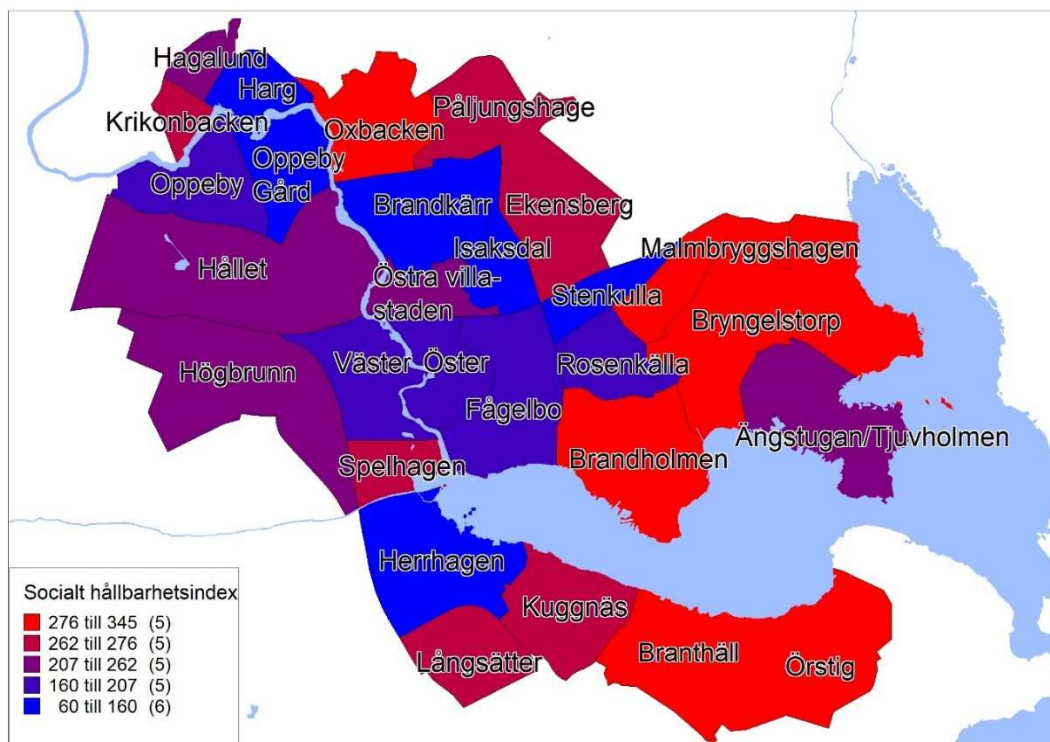
SHI-ranking för Nyköpings kommuns stadsdelar och socknar

	Stadsdel	SHI		Socken	SHI
1	Malmbyggshagen	345	1	Bergshammar	293
2	Oxbacken	328	2	Spelvik	271
3	Örstig	317	3	Stigtomta tätort	268
4	Bryngelstorp	284	4	Svärta	267
5	Brandholmen	276	5	Bälinge	257
6	Ekensberg/Påljungshage	273	6	Ripsa	256
7	Kuggnäs	271	7	Tuna	255
8	Spelhagen	265	8	Råby	252
9	Krikonbacken	263	9	Runtuna	240
10	Långsätter	262	10	Bärbo	232
11	Ängstugan/Tjuvholmen	261	11	Halla	224
12	Hagalund	260	12	Nykyrka	224
13	Östra Villastaden	253	13	Bogsta	221
14	Hållet	227	14	Husby-Oppunda	209
15	Högbrunn	207	15	Lunda	201
16	Oppeby	199	16	Sättersta	201
17	Fågelbo	198	17	Lästringe	194
18	Rosenkälla	198	18	Alla Helgona landsb	192
19	Väster	173	19	Nicolai landsb	192
20	Öster	160	20	Lid	190
21	Harg	138	21	Stigtomta landsb	185
22	Isaksdal	123	22	Ludgo	177
23	Oppeby Gård	119	23	Kila	156

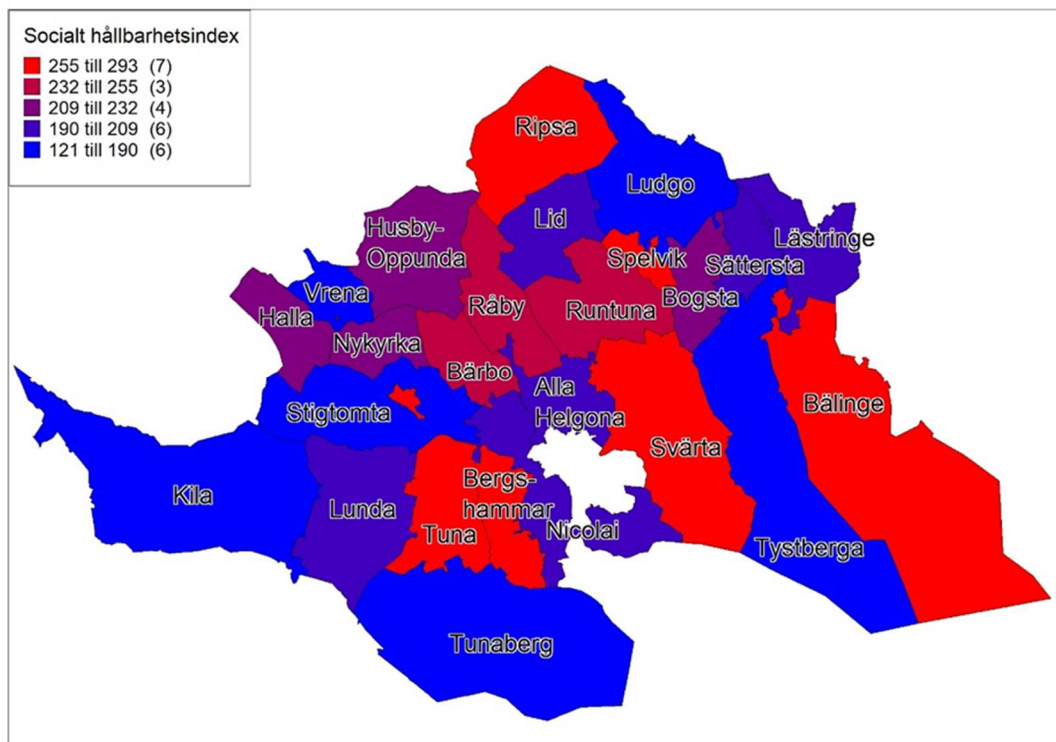
24	Herrhagen	84	24	Vrena	148
25	Stenkulla	75	25	Tunaberg	135
26	Brandkärr	60	26	Tystberga	121

På en övergripande nivå kan ses att det är skillnad i förutsättningar mellan stad och landsbygd, där staden ligger högre i SHI. Störst skillnad är det dock mellan stadsdelarna, vilket också synliggörs i skillnaden mellan de socknarna med lägst SHI i relation till stadsdelarna med lägst SHI. Klyftorna eller skillnaderna i socioekonomiska förutsättningar för är således större i staden, då tätorten ligger högre i spannet stadsdelar med högt SHI och lägre i stadsdelar med lågt index i jämförelse med landsbygd/kommunens socknar. Skillnaderna är således mindre på landsbygden/mellan socknar.

Nedan redovisas det sociala hållbarhetsindexet för staden geografiskt. Det är generellt betydande skillnader mellan de olika stadsdelarna vad gäller socioekonomiska förutsättningar och därmed för socialt hållbar utveckling. Kartan över stadsdelarna (Karta 1) visar tydligt att villaområden generellt sett har högre socioekonomisk status än flerbostadshusområden, med undantag för stadsdelen Harg som domineras av småhusbebyggelse och har ett lågt socialt hållbarhetsindex. Stadsdelarna Brandholmen och Spelhagen har högst socialt hållbarhetsindexet bland flerbostadsområdena.

Karta 1. Socialt hållbarhetsindex i Nyköpings stadsdelar

Karta 2. Socialt hållbarhetsindex i kommunens socknar

Karta 2 på visar att skillnaderna mellan Nyköpings socknar inte är fullt så stora som mellan stadsdelarna. I tidigare undersökningar med fokus folkhälsa fanns det generellt en svag tendens som visade att den socioekonomiska statusen var högst närmast centralorten och lägst i kommunens ytterkanter. I denna undersökning är denna tendens inte lika tydlig, utan det finns även socknar i kommunens ytterkanter som har bra förutsättningar för socialt hållbar utveckling såsom exempelvis Bälinge, Ripsa och Halla.

Sociala hållbarhetsbeskrivningar

Nedan kommenteras utfallet i index för respektive stadsdel och för ett fåtal socknar i sociala hållbarhetsbeskrivningar, och breddas i analys utifrån jämlikhetsperspektiv där hänsyn tas till bland annat kön och demografiska förutsättningar. Ambitionen är att ge en generell beskrivning per stadsdel/ socken utifrån underlaget för resultaten i SHI-rankingen, liksom utifrån jämlikhetsperspektiv nyansera bilden utifrån stadsdelens potentiella förutsättningar och utmaningar för socialt hållbar samhällsutveckling, såväl inom som mellan stadsdelar/socknar och i relation till tätorten i stort.

Kapitlet avslutas med medskick utifrån utfall i index och hållbarhetsbeskrivningarna, som exempel på hur underlaget kan användas för att underbygga en socialt hållbar planering och utveckling av Nyköpings kommun.

Social hållbarhetsbeskrivning - stadsdelar med högst SHI

Malmbyggshage

Demografi: Stadsdelen präglas av en jämförelsevis hög andel barn och mycket låg andel äldre; näst lägst andel äldre av samtliga stadsdelar i tätort. Det är också en av tre stadsdelar där det föds flest barn per kvinna. Andel av befolkning med utländsk respektive inländsk bakgrund speglar kommunens demografiska sammansättning utifrån kommunsnitt.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Malmbyggshagen är den stadsdel utav samtliga som sammantaget har högst SHI. Det innebär bland annat att stadsdelen har bland den högsta andelen förvärvsarbete i befolkningen, hög disponibel inkomstnivå, låg andel arbetslöshet och låg andel i befolkningen med ohälsa. Intressant avvikelse för stadsdelen är att andelen med ohälsa är betydligt lägre bland kvinnor än bland män, vilket skiljer ut sig från övriga stadsdelar och det generella mönstret nationellt då andel kvinnor med ohälsa generellt är högre än för män. Gällande fördelning av ekonomiska förutsättningar föreligger det inte några betydande skillnader i andel förvärvsarbete mellan män och kvinnor, även om andelen förvärvsarbete kvinnor är något lägre än för män. Det finns en betydande skillnad mellan andel förvärvsarbete i gruppen utlandsfödd i relation till befolkningen i stadsdelen totalt, men det bör ses i relation till att stadsdelen totalt sett ligger betydligt högre än riket och att andelen förvärvsarbete i gruppen utlandsfödda i stadsdelen ligger i nivå med riket.

Stadsdelens särprägel:

- Låg ohälsa, med högre andel män med ohälsa än för kvinnor
- Präglas av demografisk mångfald utifrån ett etniskt perspektiv
- Hög andel barn och jämförelsevis lägre andel äldre
- Hög socioekonomisk nivå, men homogent i relation tätorten totalt
- Socioekonomiska förutsättningar jämställt och relativt jämlikt fördelat inom stadsdelen

Oxbacken

Demografi: Stadsdelen har tätortens tredje högsta andel barn, och en betydligt låg andel äldre i relation till tätorten i övrigt. Det är också den stadsdel där det föds näst flest barn per kvinna. Stadsdelen speglar inte den demografiska sammansättningen utifrån ett etniskt perspektiv, där andelen med utländsk bakgrund är betydligt lägre än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Stadsdelen präglas generellt av en hög socioekonomisk nivå avseende ex. andel i befolkningen som förvärvsarbetar vilket därtill är högst i tätorten, hög disponibel inkomstnivå och lägst andel med ekonomiskt bistånd. Avviker något gör stadsdelen något avseende något högre uttag av sjukpenningdagar, liksom andel arbetslösa vilket ligger något högre än andra stadsdelar med högt SHI. Ekonomiska förutsättningar är jämställt fördelade mellan kvinnor och män utifrån förvärvsarbete, och det finns inte heller betydande skillnader mellan andel förvärvsarbetande i gruppen utlandsfödda i relation till andel förvärvsarbetande totalt i befolkningen. Stadsdelen präglas även av låg andel i befolkningen med ohälsa, vilket också är relativt jämnt fördelat mellan könen.

Stadsdelens särprägel:

- Hög andel barn
- Etniskt homogent med lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund
- Hög socioekonomisk nivå, relativt homogent i relation till tätorten totalt
- Socioekonomiska förutsättningar jämställt och jämlikt fördelat inom stadsdelen

Örstig

Demografi: Utgör den stadsdel med absolut högst andel barn 0–6 år i jämförelse med övriga stadsdelar i tätort, och lägst andel äldre. Andel av befolkning med utländsk respektive inländsk bakgrund motsvarar inte helt den demografiska sammansättningen i kommunen i stort, då andel av befolkning med utländsk bakgrund är något under kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Stadsdelen har positiva värden på de flesta indikatorer för SHI, med hög andel förvärvsarbetande, hög disponibel inkomstnivå, lägst arbetslöshet och högst andel i befolkning med högskoleutbildning. Vad som avviker något från övriga i stadsdelsklustret med högst SHI är att stadsdelen har ett relativt högt uttag av sjukpenningdagar, och något högre andel ekonomiskt bistånd där den ligger i paritet med stadsdelar med lägre SHI. Det ska dock ses i ljuset att andelen med ekonomiskt bistånd fortfarande är mycket låg. Socioekonomiska förutsättningar är jämt fördelat mellan män och kvinnor sett utifrån andel förvärvsarbetande och andel med ohälsa, med en marginellt högre andel kvinnor som förvärvsarbetar än för gruppen män. Skillnaden är dock inte betydande, men avviker från det generella mönstret. Det finns skillnader i andel förvärvsarbetande mellan utlandsfödda och andel av befolkningen totalt, men andel av gruppen utlandsfödda som förvärvsarbetar ligger ändå högre än för riket.

Stadsdelen särprägel:

- Högst andel barn och lägst andel äldre
- Etniskt relativt homogent med lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund
- Lägst andel arbetslösa och högst andel högskoleutbildade
- Hög socioekonomisk nivå, relativt homogent i relation till tätorten totalt
- Högre uttag av sjukpenningdagar
- Socioekonomiska förutsättningar jämställt och relativt jämlikt fördelat inom stadsdelen

Bryngelstorp

Demografi: Stadsdelen präglas i relation till övriga stadsdelar av en relativt genomsnittlig andel barn, liksom andel äldre i befolkningen. Andelen av befolkningen med utländsk respektive inländsk bakgrund motsvarar inte kommunens demografiska sammansättning, med en betydligt lägre andel av befolkningen med utländsk bakgrund i relation till kommunsnitt – tredje lägst andel i tätorten.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Stadsdelen har relativt höga positiva värden för SHI generellt: hög andel förvärvsarbete; låg andel arbetslösa och relativt hög disponibel inkomstnivå. Andelen i befolkningen med ohälsa är relativt låg, men ligger högre i jämförelse med övriga stadsdelar med högt SHI. Stadsdelen har dock en relativt hög andel i befolkningen som varken arbetar eller studerar. Gällande socioekonomiska förutsättningar är dessa relativt jämnt fördelat mellan könen och det finns inga betydande skillnader i andel med ohälsa mellan män och kvinnor. Avviker något gör stadsdelen utifrån att andelen i gruppen män med ohälsa är något högre i relation till gruppen män i övriga stadsdelar med högt SHI. Det är även en något högre andel kvinnor än män som förvärvsarbetar, dock är skillnaden inte betydande men avviker från det generella mönstret. Det föreligger dock betydande skillnader mellan andel i gruppen utländskt födda som förvärvsarbetar i relation till stadsdelens befolkning i stort, men ligger i nivå med riket.

Stadsdelens särprägel:

- Demografiskt blandad befolkning utifrån ålder
- Etniskt mycket homogent, med betydande låg andel av befolkning med utländsk bakgrund
- Relativt hög socioekonomisk nivå i relation till tätorten totalt, dock med högre andel i befolkningen som varken arbetar eller studerar
- Socioekonomiska förutsättningar jämställt och relativt jämlikt fördelat inom stadsdelen, andel män med ohälsa något högre i relation stadsdelar med högt SHI

Brandholmen

Demografi: Stadsdelen präglas av en genomsnittlig och jämn fördelning av andel barn 0–6 år och andel äldre. Andelen i befolkningen med utländsk respektive inländsk bakgrund är ojämnt fördelat i relation till den demografiska sammansättningen i kommunen stort, med en betydligt lägre andel av befolkningen med utländsk bakgrund i relation till kommunsnitt.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Stadsdelen har generellt höga positiva och jämna värden för SHI, med hög andel förvärvsarbete, hög disponibel inkomstnivå och låg arbetslöshet. Avviker något gör stadsdelen utifrån att det är en relativt låg andel som studerar och ett i jämförelse relativt högt uttag av sjukpenningdagar. Gällande fördelning av socioekonomiska förutsättningar inom stadsdelen, är dessa jämnt fördelade mellan män och kvinnor och avseende förvärvsarbete. Värt att notera är även att andelen utlandsfödda som förvärvsarbetar ligger högt och tredje högst i jämförelse med övriga stadsdelar, och att det inte föreligger några betydande skillnader mellan gruppen och stadsdelen totalt. Andel i befolkning med ohälsa är låg relativt sett, men det finns skillnader inom stadsdelen mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än för män – närmare tre gånger så hög.

Stadsdelens särprägel:

- Demografiskt blandad befolkning utifrån ålder
- Etniskt homogent, med lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund
- Färre studerande
- Relativt hög socioekonomisk nivå i relation till tätorten totalt
- Ekonomiska förutsättningar jämställt och jämlikt fördelat inom stadsdelen
- Betydligt högre andel kvinnor med ohälsa än för gruppen män
- Högre uttag av sjukpenningdagar

Social hållbarhetsbeskrivning - stadsdelar med högt-medel SHI

Ekensberg/Påljungshage

Demografi: Den demografiska sammansättning utifrån etnicitet speglar inte kommunen i stort, då andel av befolkningen med inländsk bakgrund är högre och andelen utländsk bakgrund betydligt lägre i relation till kommunsnitt. Stadsdelen har i övrigt en genomsnittlig andel barn 0–6 år i befolkningen i kontrast till en mycket låg andel äldre. Andelen barn är omkring fyra gånger så stor än andel äldre.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Generellt hög socioekonomisk nivå; relativt hög förvärvsfrekvens, mycket låg andel arbetslöshet och hög disponibel inkomstnivå. Stadsdelen präglas även av att det är hög andel i befolkningen som studerar, och låg andel som varken arbetar eller studerar. Gällande fördelning av socioekonomiska förutsättningar är stadsdelen intressant då andelen kvinnor som förvärvsarbetar är jämförelsevis betydligt högre än för män, vilket avviker från det mönster som annars kan ses nationell. Även andelen i gruppen utlandsfödda som förvärvsarbetar är hög i stadsdelen, ligger över nivån i riket och i linje med befolkningen i stadsdelen totalt. Avseende ohälsa avviker stadsdelen, då andelen män med ohälsa är betydligt större än för gruppen kvinnor.

Stadsdelens särprägel:

- Etniskt homogent, med lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund
- Hög andel barn samt många som studerar
- Ekonomiska förutsättningar relativt jämställt och jämlikt fördelat inom stadsdelen
- Högre andel förvärvsarbetande kvinnor än män
- Betydligt högre andel män med ohälsa än kvinnor

Kuggnäs

Demografi: Stadsdel med näst högst andel barn i tätorten, samt en av de stadsdelarna med lägst andel äldre. Den demografiska sammansättningen sett utifrån etnicitet speglar inte helt kommunen i stort, då andelen med utländsk bakgrund i befolkningen är något lägre än i relation till kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Stadsdelen präglas av en relativt hög socioekonomisk nivå; låg andel i befolkningen som är arbetslös, hög andel som förvärvsarbetar och hög disponibel inkomstnivå. Anmärkningsvärt att notera för stadsdelen är en hög andel i befolkningen som varken arbetar eller studerar, tredje högst andel av samtliga stadsdelar.

Fördelningen av socioekonomiska förutsättningar är relativt jämt fördelat och avseende förvärvsarbete föreligger inga betydande skillnader mellan gruppen kvinnor och män. Det är även en hög andel i gruppen utlandsfödda som förvärvsarbetar, även om andelen är högre i befolkningen i stort så ligger gruppen i nivå med riket.

Ohälsan är låg och i relation till övriga stadsdelar bland den lägsta i tätorten, om än med skillnad mellan gruppen män och kvinnor där andelen kvinnor med ohälsa är större än för män. Då andelen för båda grupper är så pass låg betraktas skillnaden dock som relativt obetydlig.

Stadsdelens särprägel:

- Mycket hög andel barn och i kontrast mycket låg andel äldre
- Hög socioekonomisk nivå i relation till tätorten totalt, men hög andel som varken arbetar eller studerar
- Relativt etniskt homogent, med lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund
- Socioekonomiska förutsättningar jämställt och jämlikt fördelat inom stadsdelen
- Hög andel i gruppen utlandsfödda som förvärvsarbetar

Spelhagen

Demografi: Stadsdelen har den absolut lägsta andelen barn 0–6 år och den fjärde största andelen äldre i relation till övriga stadsdelar. Andelen med utländsk respektive inländsk bakgrund speglar den demografiska sammansättningen i kommunen i relativt hög utsträckning, även om andelen med utländsk bakgrund är något lägre än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

En stadsdel med bra genomsnittliga värden överlag för SHI. Lite lägre på andel förvärvsarbete i relation till övriga stadsdelar med likartade värden för SHI men i nivå med riket. Stadsdelen har parallellt hög disponibel inkomstnivå liksom hög andel i befolkningen med högskoleutbildning. Området präglas av relativt låg arbetslöshet, och hög andel studerande. I jämförelse med andra stadsdelar med hög SHI präglas stadsdelen dock av en relativt stor andel av befolkningen som varken arbetar eller studerar. Gällande fördelning av ekonomiska förutsättningar i stadsdelen utifrån kön föreligger inga betydande skillnader mellan män och kvinnor avseende andel förvärvsarbete. Däremot avviker stadsdelen markant negativt för andelen förvärvsarbete i gruppen utlandsfödda, vilken ligger i paritet med stadsdelar med låga värden för SHI. Andel med ohälsa i gruppen män är låg, näst lägst i relation till övriga stadsdelar. Däremot föreligger det en betydande skillnad mellan män och

kvinnors ohälsa; det skiljer i andel mer än 28 procent mellan könen där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än för män.

Stadsdelens särprägel:

- Låg andel barn och hög andel äldre
- Relativt etniskt heterogent, med något lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund
- Relativt hög socioekonomisk nivå i relation till tätorten i stort
- Hög andel studerande
- Hög andel som varken arbetar eller studerar
- Socioekonomiska förutsättningar är inte jämställt eller jämlikt fördelat inom stadsdelen
- Låg andel förvärvsarbete i gruppen utlandsfödda
- Betydande skillnader i andel med ohälsa mellan könen, och andel män med ohälsa mycket låg i relation till övriga stadsdelar

Krikonbacken

Demografi: Krikonbacken är en av de mest etniskt homogena stadsdelarna i tätorten med en betydligt högre andel svenskfödda i relation till kommunsnittet, nära 95 procent av stadsdelens befolkning har inländsk bakgrund. Stadsdelens demografiska sammansättning präglas i övrigt av en relativt hög andel barn 0–6 år, och låg andel äldre.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Stadsdel med jämna och relativt höga värden för SHI. En mycket hög andel av befolkningen förvärvsarbetar, det är en låg andel i arbetslöshet även om den disponibla inkomstnivån ligger lägre i förhållande till andra stadsdelar med högre SHI. Som förväntat är även andelen som varken arbetar eller studerar mycket låg i stadsdelen. Avviker något gör stadsdelen vad avser andel i befolkning med högskoleutbildning, som ligger betydligt lägre än för jämförbara stadsdelar samt att stadsdelen har tredje lägst andel studerande i befolkningen. Därtill ligger stadsdelen relativt högt i relation till jämförbara stadsdelar avseende uttag av sjukpenningdagar. Socioekonomiska förutsättningar sett till förvärvsarbete är något ojämnt fördelat mellan gruppen män och kvinnor, då andelen män som förvärvsarbetar är högre än för gruppen kvinnor. Könsskillnaden är större än för riket, men andel förvärvsarbete ligger betydligt högre än riket för båda könen. Ohälsan är relativt låg, men det finns skillnader mellan gruppen män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt större än för gruppen män. Det skiljer dock obetydligt i andel förvärvsarbete mellan gruppen utländskt födda och andel förvärvsarbete i stadsdelen i stort.

Stadsdelens särprägel:

- Mycket etniskt homogent, med betydligt lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund i relation till tätorten i stort
- Relativt hög andel barn
- Relativt hög socioekonomisk nivå, men lägre inkomst- och utbildningsnivå
- Socioekonomiska förutsättningar är relativt jämlikt fördelat mot bakgrund av etnicitet men inte jämställt fördelat mellan kvinnor och män inom stadsdelen

Långsätter

Demografi: Stadsdelen präglas av en hög andel barn och i jämförelse mycket låg andel äldre. Den demografiska sammansättningen i stadsdelen utifrån etnicitet speglar i relativt hög utsträckning kommunen i stort, även om andelen med utländsk bakgrund är något lägre än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Liksom Krikonbacken ett område med relativt höga värden för SHI, med vissa avvikelser. Andelen förvärvsarbete i stadsdelen är hög och högre än för riket. Har i övrigt lägre andel högskoleutbildade, samt lägre disponibel inkomstnivå än jämförbara stadsdelar. Stadsdelen avviker något från stadsdelarna med högre SHI i det att den har en hög andel av befolkningen som varken arbetar eller studerar, i likhet med intilliggande Kuggnäs. Avseende socioekonomiska förutsättningar är dessa ojämnt fördelade och det föreligger skillnad mellan könen avseende förvärvsarbete, där andelen kvinnor som förvärvsarbetar är lägre än män. Andelen i gruppen utlandsfödda som förvärvsarbetar är emellertid relativt hög och ligger i nivå med riket, om än med betydande skillnad i relation till stadsdelen i stort. Relativt sett har stadsdelen låg andel med ohälsa för såväl män som kvinnor, men det föreligger en betydande könsskillnad inom stadsdelen där andelen kvinnor med ohälsa är nästan dubbelt så stor som för män.

Stadsdelens särprägel:

- Relativt etniskt heterogent
- Hög andel barn
- Relativt hög socioekonomisk nivå i relation till tätorten, men lägre inkomst- och utbildningsnivå
- Hög andel som varken arbetar eller studerar
- Socioekonomiska förutsättningar är relativt jämlikt fördelat mot bakgrund av etnicitet men inte jämställt fördelat mellan kvinnor och män inom stadsdelen

Hagalund

Demografi: Andel barn i befolkningen i stadsdelen är genomsnittlig och andelen äldre är relativt låg. Andelen utlandsfödda i stadsdelen är låg i förhållande till kommunsnittet, näst lägst i relation till samtliga stadsdelar.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Stadsdelen präglas av en hög andel som förvärvsarbetar, och i jämförelse goda socioekonomiska förutsättningar avseende såväl disponibel inkomstnivå och låg andel med ohälsa. Dock avviker stadsdelen något från jämförbara stadsdelar utifrån ett betydligt högre uttag av sjukpenningdagar, liksom relativt hög andel som varken arbetar eller studerar. Stadsdelen har även bland den lägsta andelen studerande i befolkningen. Gällande socioekonomiska förutsättningar avseende förvärvsarbete är dessa jämt fördelade mellan gruppen män och kvinnor, och ligger högre än riket. Även andelen utlandsfödda i stadsdelen som förvärvsarbetar är hög, och ligger i nivå med riket även om det föreligger skillnader i jämförelse med stadsdelen totalt. Det finns dock betydande skillnader mellan kvinnor och män avseende andel med ohälsa, där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än för gruppen män.

Stadsdelens särprägel:

- Etniskt mycket homogent med betydligt lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund i relation till tätorten i stort
- Relativt hög socioekonomisk nivå, men högt uttag av sjukpenningdagar
- Låg andel som studerar
- Ekonomiska förutsättningar är relativt jämlikt fördelat mot bakgrund av kön och etnicitet inom stadsdelen
- Ohälsa ojämnt fördelat mellan könen, med högre andel kvinnor med ohälsa

Östra Villastaden

Demografi: Andelen barn i stadsdelen är relativt genomsnittligt för tätorten, och andelen äldre relativt låg. Andelen barn är därtill mer än dubbelt så stor än andelen äldre. Stadsdelen har en i jämförelse med kommunsnittet låg andel i befolkningen med utländsk bakgrund.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Socioekonomiskt har stadsdelen höga värden, framförallt vad avser disponibel inkomst men ligger i jämförelse med jämförbara stadsdelar något lägre avseende andel som förvärvsarbetar. Stadsdelen har bland den högsta andelen studerande, och näst lägst andel som varken arbetar eller studerar. Utifrån jämställdhetsperspektiv är de ekonomiska förutsättningarna utifrån andel förvärvsarbetande jämt fördelade mellan män och kvinnor, ligger över rikssnitt för båda grupper men något lägre i relation till jämförbara stadsdelar. Dock är andelen utlandsfödda som förvärvsarbetar låg och betydligt lägre än jämförbara stadsdelar. Andel av befolkning med ohälsa är däremot ojämnt fördelad mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa nästan är dubbelt så stor som för gruppen män.

Stadsdelens särprägel:

- Demografiskt blandad befolkning, men etniskt homogen med lägre andel i befolkning med utländsk bakgrund i relation till kommunen i stort
- Ekonomiskt resursstark stadsdel
- Hög andel studerande

- Socioekonomiska förutsättningar relativt ojämnt fördelade utifrån kön och etnicitet
- Låg andel förvärvsarbetande i gruppen utlandsfödda i relation till övriga stadsdelar
- Högre andel kvinnor med ohälsa

Hållet

Demografi: Stadsdel med bland den lägsta andelen barn i tätorten, och i kontrast den stadsdelen med näst högst andel äldre. En relativt låg andel av befolkningen i stadsdelen har utländsk bakgrund i relation till kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Stadsdelen är till synes och utifrån SHI relativt socioekonomiskt ojämn. I relation till jämförbara stadsdelar har stadsdelen en lägre andel av befolkningen som förvärvsarbetar. Samtidigt är andelen arbetslösa i stadsdelen jämförelsevis låg, med en desto större andel av befolkningen som varken arbetar eller studerar. Andelen med högskoleutbildning är hög i stadsdelen i relation till jämförbara stadsdelar. Avseende fördelningen av socioekonomiska förutsättningar inom stadsdelen föreligger det skillnader om än inte betydande mellan män och kvinnor där andelen män som förvärvsarbetar är något högre än för kvinnor, vilken som grupp dock ligger i nivå med riket. Av gruppen utlandsfödda i befolkningen är andelen som förvärvsarbetar låg i jämförelse med befolkningen totalt och övriga stadsdelar. Det är en relativt hög andel i befolkningen med ohälsa, och ohälsan är ojämnt fördelad mellan män och kvinnor där andelen kvinnor med ohälsa är mer än tre gånger så stor än för gruppen män.

Stadsdelens särprägel:

- Hög andel äldre och låg andel barn
- Etniskt relativt homogen demografisk sammansättning, med lägre andel i befolkningen med utländsk bakgrund i relation till kommunen i stort
- Socioekonomiska förutsättningar ojämnt fördelade inom stadsdelen utifrån kön och etnicitet
- Hög andel kvinnor med ohälsa
- Låg andel utlandsfödda i befolkningen som förvärvsarbetar

Högbrunn

Demografi: Stadsdelen präglas av en genomsnittlig andel barn, och relativt låg andel äldre i befolkningen. Andelen av befolkningen med utländsk bakgrund är relativt hög i relation till jämförelsebara stadsdelar, och speglar i relativt hög utsträckning den demografiska sammansättningen i kommunen i stort.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Andelen förvärvsarbetande i befolkningen är genomsnittlig om än i nivå med riket, men den disponibla inkomstnivån ligger något lägre för stadsdelen. Det är en relativt låg andel av befolkningen som varken arbetar eller studerar, men i jämförelse något högre andel som är arbetslösa och något högre uttag av sjukpenningdagar. Socioekonomiska förutsättningar utifrån förvärvsarbete är relativt jämnt fördelat mellan män och kvinnor, även om kvinnor förvärvsarbetar i något högre uträkning än män vilket avviker något från mönstret för kommunen och nationellt. I gruppen utlandsfödda är andelen som förvärvsarbetar däremot relativt låg i relation till stadsdelen totalt. Andelen i befolkning med ohälsa är i jämförelse relativt genomsnittlig, och jämnt

fördelad mellan män och kvinnor även om andelen kvinnor med ohälsa är något större än för gruppen män.

Stadsdelens särprägel:

- Präglas av demografisk mångfald utifrån ett etniskt perspektiv i relation till tätorten i stort
- Lägre disponibel inkomstnivå
- Socioekonomiska förutsättningar avseende förvärvsarbete och ohälsa är relativt jämställda utifrån kön, men ojämnt fördelade utifrån etnicitet

Social hållbarhetsbeskrivning - stadsdelar med lågt SHI

Oppeby

Demografi: Befolkningen i stadsdelen präglas av en relativt låg andel barn och relativt hög andel äldre— andelen äldre är betydligt högre än andelen barn. Andelen utlandsfödda i stadsdelen är i relation till kommunsnittet låg och i jämförelse med ex. intilliggande Oppeby gård till andel hälften så låg.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Andelen förvärvsarbetande i stadsdelen är i relation till tätorten totalt genomsnittlig, men med låg disponibel inkomstnivå. Andelen arbetslösa i stadsdelen är något högre än genomsnittet för tätorten, men andelen av befolkningen som varken arbetar eller studerar är lägre än genomsnitt för övriga stadsdelar samtidigt som stadsdelen ligger lägst bland samtliga stadsdelar vad avser uttag av sjukpenningdagar. Andelen med högskoleutbildning är i jämförelse låg liksom andel i befolkning som studerar. Gällande ekonomiska förutsättningar är dessa relativt jämt fördelade mellan män och kvinnor, även om män förvärvsarbetar i något högre utsträckning än kvinnor. I gruppen utlandsfödda är andelen förvärvsarbetande något högre än för genomsnittet i tätort, men det föreligger skillnader i förhållande till andelen förvärvsarbetande i stadsdelen i stort. Andel med ohälsa är däremot ojämnt fördelat i stadsdelen mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än för gruppen män.

Stadsdelens särprägel:

- Högre andel äldre än barn
- Etniskt homogent, med lägre andel av befolkning med utländsk bakgrund i relation till tätorten i stort
- Lägre utbildningsnivå
- Låg disponibel inkomstnivå

Fågelbo

Demografi: Andelen barn i stadsdelen är relativt låg, och andelen äldre är genomsnittlig i jämförelse med övriga stadsdelar i tätort. Det är något högre andel äldre än barn. Andel av befolkning med utländsk respektive inländsk bakgrund i stadsdelen speglar i hög grad den etniska sammansättningen i kommunen i stort.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Andelen förvärvsarbetande och arbetslösa i befolkningen är i relation till övriga stadsdelar relativt genomsnittlig, med något lägre disponibel inkomstnivå. Stadsdelen har en något högre andel med ekonomiskt bistånd, men med en relativt låg andel i befolkningen som varken arbetar eller studerar. Ekonomiska förutsättningar är relativt jämt fördelade avseende förvärvsinkomst, dock med något högre andel män som förvärvsarbetar än kvinnor. Andelen utlandsfödda som förvärvsarbetar är genomsnittligt i jämförelse med övriga stadsdelar, även om det är lägre än för andelen av befolkningen i stadsdelen totalt. Andelen i befolkningen med ohälsa är relativt hög och i synnerhet för gruppen män i relation till övriga stadsdelar, och ojämnt fördelad inom stadsdelen utifrån kön där ohälsan bland kvinnor i stadsdelen är högre än för män.

Stadsdelens särprägel:

- Lägre andel barn
- Präglas av demografisk mångfald utifrån ett etniskt perspektiv i relation till kommunsnitt
- Lägre disponibel inkomstnivå
- Hög andel med ohälsa och ojämnt fördelad utifrån kön

Rosenkälla

Demografi: Stadsdelen präglas av en i jämförelse med tätorten relativt genomsnittlig andel barn, och hög andel äldre. Andelen äldre i befolkningen är nästan dubbelt så stor som andelen barn. Andelen med utländsk respektive inländsk bakgrund i stadsdelen ligger relativt nära den demografiska sammansättningen i kommunen, om än med en något lägre andel med utländsk bakgrund än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Andelen förvärsarbetande i stadsdelen är relativt genomsnittlig i relation till övriga stadsdelar, men ligger något lägre vad avser disponibel inkomstnivå samt högre i andel arbetslösa i befolkningen. Stadsdelen präglas av ett lägre uttag av sjukpenningdagar i jämförelse med övriga stadsdelar i tätorten, men har samtidigt en högre andel i befolkningen som varken arbetar eller studerar. Andelen som studerar är i relation till jämförbara stadsdelar dock relativt hög. Avseende ekonomiska förutsättningar utifrån förvärsarbete är dessa ojämnt fördelade mellan män och kvinnor, där andelen män som förvärsarbetar är betydligt högre än andelen kvinnor, som dock ligger i nivå med riket. Andelen som förvärsarbetar i gruppen utlandsfödda är något högre än genomsnittet för tätorten, men betydligt lägre än andelen av befolkningen i stadsdelen totalt. Andelen med ohälsa är relativt hög i stadsdelen och ligger något högre än genomsnittet i jämförelse med övriga stadsdelar i tätorten, och är därtill ojämnt fördelad utifrån ett jämställdhetsperspektiv: andelen kvinnor med ohälsa är mer än dubbelt så stor som andelen män.

Stadsdelens särprägel:

- Högre andel äldre än barn
- Relativt etniskt heterogen demografisk sammansättning i relation till övriga stadsdelar
- Hög andel studerande
- Socioekonomiska förutsättningar ojämnt fördelade utifrån kön och etnicitet inom stadsdelen
- Hög andel med ohälsa och i synnerhet för gruppen kvinnor
- Låg andel kvinnor förvärsarbetar i relation till gruppen män inom stadsdelen

Väster

Demografi: Stadsdelen präglas av en i jämförelse med övriga stadsdelar låg andel barn, och hög andel äldre. Andelen äldre är något mer än dubbelt så stor än andelen barn. Andelen av befolkningen med utländsk respektive inländsk bakgrund i stadsdelen speglar den demografiska sammansättningen i relation till kommunsnittet, och i störst utsträckning i jämförelse med övriga stadsdelar.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Andelen förvärvsarbete i befolkningen i stadsdelen totalt är låg i relation till övriga stadsdelar och ligger strax under nivån för riket, med en i relation relativt genomsnittlig disponibel inkomst. Stadsdelen ligger relativt högt i andel arbetslösa liksom med ekonomiskt bistånd, något högre än genomsnittet för tätort. De ekonomiska förutsättningarna avseende förvärvsarbete utifrån jämställdhetsperspektiv är jämnt fördelat, även om andelen förvärvsarbete kvinnor är marginellt högre än andelen förvärvsarbete män vilket avviker från det generella mönstret för kommunen och riket. Andel utlandsfödda som förvärvsarbetar är dock i jämförelse mycket låg, både i relation till andel i befolkningen för stadsdelen; i jämförelse med övriga stadsdelar samt i relation till den relativt höga andelen utlandsfödda. Andelen i stadsdelen med ohälsa totalt är genomsnittlig i jämförelse med övriga stadsdelar, men ojämnt fördelad mellan kvinnor och män. Andelen kvinnor i stadsdelen med ohälsa är nästan dubbelt så stor än för gruppen män.

Stadsdelens särprägel:

- Hög andel äldre och låg andel barn
- Präglas av demografisk mångfald utifrån ett etniskt perspektiv
- Lägre andel förvärvsarbete och högre andel med ekonomiskt bistånd
- Ekonomiska förutsättningar ojämnt fördelat utifrån ett etniskt perspektiv: betydande skillnader i förvärvsfrekvens utifrån etnisk bakgrund
- Ohälsan ojämnt fördelat utifrån kön

Öster

Demografi: Andelen barn i stadsdelen är i jämförelse relativt låg, och andelen äldre relativt hög. Andelen äldre är mer än dubbelt så stor som andelen barn. Andelen utlandsfödda respektive inrikesfödda i befolkningen speglar i relativt hög utsträckningen den demografiska sammansättningen i relation till kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Andelen av befolkningen som förvärvsarbetar är relativt genomsnittlig, med en i jämförelse relativt hög andel arbetslösa och låg disponibel inkomstnivå i relation till övriga stadsdelar. Uttag av sjukpenningdagar är relativt högt i stadsdelen, men andelen i stadsdelen som varken arbetar eller studerar är relativt låg. Avseende ekonomiska förutsättningar gällande förvärvsarbete utifrån jämställdhetsperspektiv är dessa jämnt fördelat mellan män och kvinnor. Andelen utlandsfödda som förvärvsarbetar är något lägre än genomsnittet i relation till övriga stadsdelar, och det föreligger betydliga skillnader mellan andel förvärvsarbetande som är utlandsfödda och inrikesfödda. Andelen med ohälsa i stadsdelen är hög i relation till övriga stadsdelar, och ojämnt fördelad mellan män och kvinnor där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än för män.

Stadsdelens särprägel:

- Präglas i relativt hög utsträckning av demografisk mångfald utifrån ett etniskt perspektiv
- Relativt hög andel arbetslöshet och låg disponibel inkomstnivå
- Ekonomiska förutsättningar ojämnt fördelat utifrån ett etniskt perspektiv: betydande skillnader i förvärvsfrekvens utifrån bakgrund
- Andel med ohälsa hög och ojämnt fördelat utifrån kön

Harg

Demografi: Stadsdelens demografiska sammansättning präglas av en hög andel barn, och i relation till övriga stadsdelar genomsnittlig andel äldre. Andelen barn är nästan dubbelt så stor som andelen äldre. Andelen av befolkningen med utländsk bakgrund i relation till inländsk bakgrund ligger nästan i paritet med kommunsnittet, om än något lägre.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Andelen av stadsdelens befolkning som förvärvsarbetar är relativt låg; femte lägst förvärvsfrekvens i tätorten och den disponibla inkomstnivån är relativt låg och andelen arbetslösa relativt stor. Stadsdelen har en relativt hög andel studerande, och genomsnittlig andel som varken arbetar eller studerar. Vad som avviker som särskilt negativt för stadsdelen är framförallt på indikatorer för ohälsa: stadsdelen präglas av högst uttag av sjukpenningdagar, och har den tredje största andelen i befolkningen med ohälsa. Därtill är ohälsan ojämnt fördelad mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa uppgår till över hälften och motsvarande för män en tredjedel. Även om stadsdelen präglas av en i jämförelse låg andel förvärvsarbetande, är de ekonomiska förutsättningarna i det avseendet relativt jämnt fördelat utifrån ett könsperspektiv, även om män förvärvsarbetar i något högre utsträckning än kvinnor och båda grupperna ligger ungefär i nivå med riket. Andelen av gruppen utlandsfödda i befolkningen som förvärvsarbetar är lägre än för stadsdelen totalt men skillnaden är betydligt mindre än för flertalet andra stadsdelar.

Stadsdelens särprägel:

- Hög andel barn och studerande
- Relativt etniskt heterogen demografisk sammansättning i relation till tätorten
- Relativt låg socioekonomisk nivå i relation till övriga stadsdelar
- Ekonomiska förutsättningar relativt jämnt fördelat i befolkningen utifrån kön och etnicitet inom stadsdelen
- Mycket hög andel med ohälsa, och ojämnt fördelat utifrån kön

Isaksdal

Demografi: Stadsdelen har en genomsnittlig andel såväl barn som äldre, och det är endast en något högre andel barn än äldre. Dock föds det i jämförelse relativt många barn per kvinna i stadsdelen. Andelen utlandsfödda och inrikesfödda ligger relativt nära den demografiska sammansättningen för kommunen i stort, med en något större andel med utländsk bakgrund.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Andelen förvärvsarbete i befolkningen är något lägre än genomsnittligt i relation till övriga stadsdelar, men ligger i jämförelse desto lägre avseende disponibel inkomstnivå. Stadsdelen präglas även av en hög andel arbetslösa och högt uttag av sjukpenningdagar. Stadsdelen har en genomsnittlig andel i befolkningen med ohälsa, vilket är något lägre andel än för jämförbara stadsdelar. Ohälsan är ojämnt fördelad mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa är högre än för män. Stadsdelen ligger dock relativt nära nivån för riket för både män och kvinnor. Avseende ekonomiska förutsättningar utifrån jämställdhetsperspektiv är dessa relativt jämt fördelade mellan män och kvinnor, utan betydande skillnader och ligger i paritet med riket. Andelen förvärvsarbete i gruppen med utländsk bakgrund är betydligt lägre än för andelen förvärvsarbete i befolkningen totalt, men genomsnittlig i relation till övriga stadsdelar.

Stadsdelens särprägel:

- Demografisk sammansättning som präglas av mångfald utifrån etnicitet och ålder
- Föds relativt många barn per kvinna
- Relativt låg socioekonomisk nivå med hög andel arbetslösa
- Socioekonomiska förutsättningar avseende förvärvsarbete relativt jämt fördelade utifrån kön men inte etnisk bakgrund
- Andel med ohälsa högre bland kvinnor

Oppeby Gård

Demografi: I stadsdelen är andelen barn i befolkningen relativt genomsnittlig i relation till övriga stadsdelar. Stadsdelen har den högsta andelen äldre i befolkningen i jämförelse med övriga stadsdelar i tätorten. Andel med inrikes respektive utländsk bakgrund speglar i stort kommunens demografiska sammansättning, med något högre andel med utländsk bakgrund. Det föds relativt många barn i stadsdelen, i kontrast till att stadsdelen har näst störst antal döda per 100 invånare i relation till övriga i tätort.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Stadsdelen har såväl bland den lägsta andelen förvärvsarbete och lägst disponibel inkomstnivå i relation till övriga stadsdelar, därtill med näst högst andel arbetslösa och lägst andel med högskoleutbildning. I kontrast ligger dock uttag av sjukpenningdagar näst lägst för tätorten. Avviker negativt gör stadsdelen framförallt avseende ohälsa; med en andel på nästan hälften av befolkningen. Ekonomiska förutsättningar avseende förvärvsarbete är relativt jämt fördelat mellan könen, även om kvinnor förvärvsarbetar i något högre uträkning än gruppen män. Båda grupper ligger under nivån för riket, och skillnaden för gruppen män i relation till riket är betydande. Andelen som förvärvsarbetar i gruppen utlandsfödd är näst lägst i relation till övriga stadsdelar, men skillnaden mot andelen förvärvsarbete i stadsdelen totalt är mindre än för många andra stadsdelar i tätorten. Ohälsan är utifrån jämställdhetsperspektiv ojämnt fördelad mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än i gruppen män och nästan dubbelt så hög andel än i relation till riket.

Stadsdelens särprägel:

- Högst andel äldre i tätorten
- Relativt heterogen demografisk sammansättning utifrån bakgrund
- Mycket låg socioekonomisk nivå i relation till övriga stadsdelar
- Ekonomiska förutsättningar relativt jämt fördelat utifrån kön och etnisk bakgrund
- Låg andel män i befolkningen som förvärvsarbetar i relation till övriga stadsdelar och riket
- Mycket hög andel med ohälsa, med högre andel ohälsa i gruppen kvinnor

Herrhagen

Demografi: Stadsdelen präglas av en hög andel barn, och genomsnittlig andel äldre. Det föds ett genomsnittligt antal barn per kvinna, men har tredje högst antal döda per 100 invånare. Andelen med utländsk respektive inländsk bakgrund står inte i paritet med den demografiska sammansättningen i tätorten totalt; andel av befolkning med utländsk bakgrund är betydligt högre än kommunsnittet och uppgår till nära hälften.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning:

Stadsdelen präglas av en låg förvärvsfrekvens totalt sett, men med en i jämförelse genomsnittligt högre disponibel inkomstnivå och högre andel i befolkningen med högskoleutbildning. Andelen arbetslösa är dock relativt stor, liksom andel med ekonomiskt bistånd. Detta kan dock sättas i kontrast till ett i jämförelse relativt lågt uttag av sjukpenningdagar. Avviker negativt gör stadsdelen avseende ohälsa, med näst störst andel i befolkningen i relation till tätort totalt. Ohälsan är därtill ojämnt fördelad mellan kvinnor och män, där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än för män. Stadsdelen har dock högst andel män med ohälsa i jämförelse med övriga stadsdelar, och ligger betydligt högre i andel än riket. Gällande fördelningen av ekonomiska förutsättningar präglas dessa av skillnader i förvärvsfrekvens mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor som förvärvsarbetar är lägre än för män. Båda grupper ligger dock betydligt lägre än rikssnitt. Andel förvärvsarbetande i gruppen utlandsfödd är betydligt lägre än andelen i befolkningen totalt.

Stadsdelens särprägel:

- Hög andel barn
- Etniskt mycket homogen demografisk sammansättning, med betydligt högre andel med utländsk bakgrund än kommunsnitt
- Mångfacetterad/ varierad socioekonomisk nivå
- Hög andel ekonomiskt bistånd
- Socioekonomiska förutsättningar ojämnt fördelade inom stadsdelen utifrån kön och etnisk bakgrund
- Hög andel med ohälsa, andelen män med ohälsa högst i relation till övriga stadsdelar

Stenkulla

Demografi: Stadsdelen präglas av en genomsnittlig andel såväl barn som äldre i relation till övriga stadsdelar i tätorten. Andel barn och unga är ungefär lika stor. Det föds även ett genomsnittligt antal barn per kvinna i relation till tätorten totalt. Den demografiska sammansättningen speglar inte kommunen i stort, med en betydligt högre andel i befolkningen med utländsk bakgrund och lägre andel inländsk.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Stadsdelen präglas av generellt låga värden på nästan samtliga indikatorer, med relativt låg andel förvärvsarbete, hög andel arbetslöshet, låg disponibel inkomst och hög andel med ekonomiskt bistånd liksom andel med barn som har ekonomiskt bistånd. Även andel i befolkningen med ohälsa är relativt stor, och det föreligger skillnader mellan gruppen män och kvinnor där andelen kvinnor med ohälsa är högre än för män. Dock ligger andelen såväl män och kvinnor med ohälsa i relativ nivå med riket. Andelen män med ohälsa i stadsdelen ligger dock högre i relation till övriga stadsdelar i jämförelse med gruppen kvinnor. För ekonomiska förutsättningar avseende förvärvsarbete ligger både gruppen kvinnor och män under nivån för riket, och det finns skillnader om än inte stora mellan könen där andelen kvinnor som förvärvsarbetar är något lägre än för män. Andelen i gruppen utlandsfödda som förvärvsarbetar är lägre än för andelen i befolkningen totalt, men skillnaden är något mindre än för flertalet andra stadsdelar.

Stadsdelens särprägel:

- Demografiskt blandad befolkning utifrån ålder
- Etniskt homogen demografisk sammansättning, med högre andel med utländsk bakgrund än kommunsnitt
- Mycket låg socioekonomisk nivå i relation till övriga stadsdelar
- Hög andel med ekonomiskt bistånd i relation till övriga stadsdelar
- Socioekonomiska förutsättningar något ojämnt fördelade inom stadsdelen utifrån kön och bakgrund

Brandkärr

Demografi: Stadsdelen präglas av en hög andel barn, och utgör en av de stadsdelarna med högst andel barn i relation till övriga stadsdelar i tätorten. Andelen äldre är relativt genomsnittlig. Andelen barn är betydligt högre än andelen äldre, och utgör även den stadsdel där det föds flest barn per kvinna. Det är även den stadsdel som avviker mest från kommunens demografiska sammansättning utifrån bakgrund, med en betydligt större andel i befolkningen med utländsk bakgrund än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Brandkärr är den stadsdel med genomgripande absolut lägst värden för SHI, även i jämförelse med kommunens socknar som generellt har lägre värden än stadsdelarna. Den socken som har lägst SHI (Tystberga), har för att illustrera dubbelt så högt sammanlagt värde för SHI än Brandkärr. Brandkärr har negativa värden på samtliga indikatorer som mäter socioekonomiska förutsättningar med undantag för ett relativt lågt uttag av sjukpenningdagar samt högre andel studerande. Andelen av befolkningen som förvärvsarbetar är mycket låg, andel arbetslösa hög och den disponibla inkomstnivån är för att jämföra en tredjedel av inkomstnivån i den stadsdelen i tätort med högst disponibel inkomstnivå. Andelen med ohälsa är hög och därtill ojämnt fördelad mellan könen, där andelen kvinnor med ohälsa är betydligt högre än för män. Könsskillnaden i ohälsa ligger dock i linje med flertalet stadsdelar. Detsamma gäller för andel förvärvsarbete då andelen män som förvärvsarbetar är betydligt högre än andelen kvinnor: mindre än hälften i gruppen kvinnor i stadsdelen förvärvsarbetar. Värt att notera är även att andelen i befolkning med ekonomiskt bistånd är stor och ojämförbart störst i jämförelse med såväl övriga stadsdelar i tätorten som kommunens socknar. Bland dessa utgör en betydande andel familjer med barn. Utifrån hur ekonomiska förutsättningar är fördelade i stadsdelen bör det också belysas att andelen förvärvsarbete bland utlandsfödda är mycket låg och lägst i relation till övriga stadsdelar.

Stadsdelens särprägel:

- Hög andel barn och flest födda barn per kvinna
- Etniskt mycket homogent, med en betydligt högre andel av befolkning med utländsk bakgrund i relation till övriga stadsdelar och kommunsnitt
- Låg andel av befolkningen förvärvsarbetar och hög andel arbetslösa
- Mycket hög och i relation till övriga stadsdelar högst andel med ekonomiskt bistånd
- Socioekonomiska förutsättningar ojämnt fördelat utifrån kön och etnisk bakgrund: avseende skillnader i förvävsfrekvens utifrån etnisk bakgrund och ohälsa utifrån kön

Social hållbarhetsbeskrivning – utpekade utvecklingsområden landsbygd

Inom ramen för arbetet med att revidera Översiktsplan 2040 har ett antal områden på landsbygden pekats ut som utvecklingsområden vilka återfinns i nedanstående socknar.

Stigtomta tätort

Demografi: Stigtomta tätort präglas av en hög andel barn, näst högst andel i relation till övriga socknar och en för landsbygden relativt genomsnittlig andel äldre. Andelen barn är även relativt hög i relation till tätorten. Stadsdelen speglar inte den demografiska sammansättningen utifrån ett etniskt perspektiv, då andelen med utländsk bakgrund är betydligt lägre än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Stigtomta tätort är den socken med tredje högst SHI, med hög andel i befolkningen som förvärvsarbetar, relativt genomsnittlig disponibel inkomstnivå, låg andel arbetslöshet och i relation till landsbygden i stort låg andel i befolkningen med ohälsa. I relation till tätorten är andel i befolkning med ohälsa genomsnittlig. Socken har en genomsnittlig andel som varken arbetar eller studerar och genomsnittlig andel i befolkningen med högskoleutbildning. Socioekonomiska förutsättningar är ojämnt fördelade utifrån kön och etnisk bakgrund. Avseende förvärvsarbete är andelen i gruppen kvinnor betydligt lägre än i gruppen män och skillnaden mellan andelen förvärvsarbetande i gruppen med utländsk bakgrund och andelen i socknen i stort är ännu större. Dock är skillnaderna mindre avseende gruppen utländsk respektive inländsk bakgrund i relation till övriga socknar och samtliga grupper ligger i nivå eller över nivå med riket. Ohälsan är ojämnt fördelad mellan gruppen män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa är mer än två gånger så hög.

Socknens särprägel:

- Hög andel barn och genomsnittlig andel äldre
- Relativt hög socioekonomisk nivå i relation till landsbygd men relativt genomsnittlig i relation till tätorten
- Etniskt mycket homogen demografisk sammansättning, med betydligt lägre andel med utländsk bakgrund
- Socioekonomiska förutsättningar ojämnt fördelade utifrån kön och etnicitet
- Hög andel med ohälsa, framförallt i gruppen kvinnor

Tunaberg

Demografi: Tunaberg har i relation till övriga socknar en relativt genomsnittlig andel såväl barn och en högre andel äldre, näst högst i jämförelse med övriga socknar. I relation till tätorten är andelen äldre genomsnittlig. Stadsdelen speglar inte kommunens demografiska sammansättning utifrån ett etniskt perspektiv, då andelen med utländsk bakgrund är lägre än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Tunaberg socken är en av de socknarna på landsbygden med lägst SHI, näst lägst för landsbygden i stort. Relativt låg andel i befolkningen förvärvsarbetar i relation till landsbygden men i nivå med riket, låg disponibel inkomstnivå, relativt hög andel som varken arbetar eller studerar och högre andel arbetslösa. Andel arbetslösa är dock för att jämföra relativt genomsnittlig i relation till stadsdelarna i tätorten. Andelen med ohälsa är relativt hög i relation till såväl landsbygd som tätorten i stort. Socioekonomiska förutsättningar är ojämnt fördelade utifrån såväl kön och etnicitet. Skillnader i andel förvärvsarbetande finns mellan män och kvinnor med en lägre andel i gruppen kvinnor som förvärvsarbetar. Betydande skillnader föreligger mellan andel förvärvsarbetande i socknen i stort och andel förvärvsarbetande i gruppen utländskt födda som ligger betydligt lägre. Störst skillnad återfinns avseende fördelning av ohälsa mellan män och kvinnor, där andelen kvinnor med ohälsa är nästan dubbelt så hög.

Socknens särprägel:

- Högre andel äldre och genomsnittlig andel barn
- Relativt låg socioekonomisk nivå i relation till landsbygd men relativt genomsnittlig i relation till tätorten

- Etniskt homogen demografisk sammansättning, med lägre andel med utländsk bakgrund
- Socioekonomiska förutsättningar är ojämnt fördelade utifrån kön och etnicitet
- Hög andel med ohälsa, framförallt i gruppen kvinnor

Bergshammar

Demografi: Bergshammar präglas av relativt hög andel barn, tredje högsta andelen bland socknarna. Andelen äldre är låg, även i jämförelse med tätorten. Stadsdelen speglar inte kommunens demografiska sammansättning utifrån ett etniskt perspektiv, då andelen med utländsk bakgrund är lägre än kommunsnittet.

Socioekonomiska förutsättningar och dess fördelning: Bergshammar socken har högst SHI av samtliga socknar, om än något lägre i förhållande till stadsdelar med högt SHI i tätort. Den socioekonomiska nivån är relativt hög och jämn, med hög andel förvärvsarbete, disponibel inkomstnivå, mycket låg andel arbetslöshet, hög andel med högskoleutbildning och mycket låg andel med ekonomiskt bistånd. Avviker gör socknen något då andelen som varken arbetar eller studerar är relativt hög i relation till övriga socknar. Andelen med ohälsa är även lägst i relation till landsbygden i stort, och lägre än genomsnitt i jämförelse med tätorten. Socioekonomiska förutsättningar är jämnt fördelat för män och kvinnor avseende förvärvsarbete, dock inte utifrån etniskt perspektiv där det föreligger betydande skillnader mellan andel förvärvsarbete i socknen i stort och andel förvärvsarbete i gruppen utländskt födda för vilken andelen är lägre. Ohälsan är ojämnt fördelad mellan män och kvinnor, med en betydligt högre andel kvinnor med ohälsa än för gruppen män. Andelen kvinnor med ohälsa är dock lägst i förhållande till övriga socknar.

Socknens särprägel:

- Hög andel barn och låg andel äldre
- Etniskt homogen demografisk sammansättning
- Hög socioekonomisk nivå i relation till landsbygd och tätorten
- Hög andel som varken arbetar eller studerar
- Låg andel med ohälsa men ojämnt fördelat utifrån kön

Att främja en socialt hållbar samhällsutveckling för Nyköpings kommun utifrån samhälls- och stadsplaneringsperspektiv

För en långsiktig och socialt hållbar samhällsutveckling på en övergripande nivå behövs att beslutsfattare mot bakgrund av kunskap om utgångsläget tydligt kommunicerar vilka eller hur prioriteringar ska ske i arbetet för socialt hållbar utveckling, och att möjligheten nyttjas från verksamhet att också konsekvensanalysera de prioriteringar som förmedlas av politiken. Olika tillvägagångssätt eller prioriteringar kan ha samma eller likartade effektmål men med olika tidsperspektiv, och innebära olika tillvägagångssätt och resurssättning. Sociala konsekvensanalyser underlättar för politiken att såväl förstå utgångsläget och vad olika alternativ kan få för sociala konsekvenser för såväl kommunen i stort, inom och mellan stadsdelar och mellan tätort och landsbygd, på lång och på kort sikt.

Utifrån ett renodlat socialt hållbarhetsperspektiv är dock grundläggande att arbeta för att utifrån det demografiska och socioekonomiska utgångsläget och identifierade skillnader,

bidra till att förbättra och jämna ut livsförutsättningar i områden med lågt SHI. Det kan handla om att öka områdets attraktivitet och status (trygghet, attraktivitet, rörlighet, samhällsfunktioner, verksamheter etc.), med siktet inställt på att främja förutsättningarna för en god livskvalitet och en befolkning som vill bo kvar.

För områden med högt SHI är det utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv grundläggande att skapa eller förbättra möjligheterna för fler människor att bo och leva, utifrån såväl ålder och i synnerhet utifrån socioekonomiska förutsättningar. Det vill säga, skapa bättre möjligheter för fler att själva kunna välja område och inte begränsas utifrån faktorer som kommunens verksamheter har rådighet att påverka. Sett utifrån underlaget tycks det framförallt vara längs med socioekonomiska skiljelinjer som segregationen befästs, och som i nästa led präglar segregationen utifrån etniska perspektiv med anledning av de stora skillnader som finns inom den socioekonomiskt svaga gruppen utifrån etnisk bakgrund.

Det är också centralt att inte bortse från människors generella rörelsemönster liksom gentrifieringseffekter. Människor som bor i områden med hög socioekonomisk nivå kommer med stor sannolikhet inte att flytta till områden med lägre socioekonomisk nivå, under förutsättning att statusen för området inte höjs markant utifrån olika perspektiv. På en övergripande samhällsnivå sker då som regel utträngningseffekter, med anledning av ex. prishöjningar. Människor som bor i områden med låg socioekonomisk nivå kan däremot sannolikt tänka sig att flytta till områden högre socioekonomisk status, men det ställer också krav på områdets förutsättningar: som exempelvis välutbyggd kollektivtrafik, blandade upplåtelseformer med tillgång till hyresrätter eller billigare bostäder som fler har råd med. På en övergripande nivå är det därför centralt att arbeta för att istället höja nivån för den befolkning som finns på plats, med ambitionen att de ska vilja bo kvar, men förbättra möjligheterna för fler att kunna välja. Det är ett långsiktigt arbete som kräver insatser på flera nivåer och utifrån flera verksamhetsfronter parallellt.

Socioekonomiska skillnader speglas i Nyköping genom etnisk och bostadsmässig segregation. Men det avser inte bara var vi bosätter oss, utan även hur vi rör oss i staden och mellan stad och landsbygd. Här bör man inte bortse från att det vanligaste rörelsemönstret är från ytterområde till centrum, och från landsbygd till tätort. Detta utifrån sociala perspektiv (handel, nöjen, aktiviteter, upplevelser, nattliv etc.), samhällsfunktioners placering (skola, bibliotek, sjukhus, vårdcentral, kommun etc.) och då flertalet arbetsplatser ligger i eller nära i anslutning till staden/ tätort. Det innebär att i vardagen är tätorten och centrum bärare av bäst möjligheter för möten och mångfald, som bör kapitaliseras i så hög utsträckning som möjligt, liksom anpassas utifrån respektive områdes socioekonomiska förutsättningar.

Mot den bakgrunden är viktigt att tänka utifrån perspektivet att med kunskap om områden bryta fysiska, demografiska, socioekonomiska och geografiska barriärer, och möjliggöra för fler att få tillgång till stadens samtliga arenor. Prioriteras bör förutsättningar för befolkningen att röra sig till och från arbetsplats och skola, men även sammanlänkade områden med tydliga och multifunktionella mötesplatser (och samlokalisering avseende samhällsfunktion och/eller fritid/kultur och rekreationsmöjligheter).

Mot bakgrund av logiken för socialt hållbar utveckling för Nyköpings kommun, sammanfattas utfall för SHI samt sociala hållbarhetsbeskrivningar för stadsdelar och utvalda utvecklingsområden på landsbygden som konkretiserade medskick i punktlistan nedan:

Politisk och verksamhetsförankring

- Hur vill politiken på en övergripande nivå att stadsdelarna och landsbygden utvecklas utifrån sociala perspektiv, såväl inom som i relation till varandra?
- Bedöm om eventuella prioriteringar på planerings/ utvecklings/ investeringsnivå kräver att politisk viljeriktning avseende sociala motiv och ambitioner inhämtas eller förtydligas
- T.ex.; är det viktigare att prioritera utveckling av förutsättningar för att öka folkhälsan och främja tidiga insatser för barn och unga i särskilt utsatta områden för att (höja) jämna ut livsförutsättningar, eller är det mer prioriterat att tillse utvecklade kommunikationer till socioekonomiskt starka områden och satsa på bostäder som fler barnfamiljer har råd med? Båda alternativen bidrar till socialt hållbar utveckling, men innebär olika resursprioriteringar, tillvägagångssätt och tidsperspektiv.
- Överväg om plan för utveckling/ eventuella fysiska investeringar bör föregås av en social konsekvensanalys som även involverar berörda verksamheter och medborgare

Generellt

- Planera och utveckla utifrån kunskap om tätortens demografiska och socioekonomiska förutsättningar och i synnerhet de oskäligen skillnader som föreligger inom och mellan stadsdelarna. Ta detta i beaktande vid planering och utveckling utifrån perspektivet/ möjligheten att direkt eller indirekt bidra till att minska ojämlikheter, ev. enligt politisk prioriteringsordning
- Planera och utveckla utifrån **nuläge** och **nyläge**: planera för de som bor där idag, men också utifrån vilka som man vill ska kunna ha möjlighet att bo där i framtiden
- Prioritera och utveckla arbetet med att bryta och/eller omvända fysiska barriärer till sammankopplade områden såväl inom stadsdelen som mellan stadsdelar
- Ta särskild hänsyn till barnperspektiv i planering vad avser såväl social som fysisk miljö. Tillse tillgång till trygga, säkra och utvecklande/stimulerande miljöer. I synnerhet där det befintligt finns en hög andel barn, och i områden där man vill att fler barnfamiljer ska kunna/ vilja bo
- Vid eventuella prioriteringar eller intressekonflikter ska bedömning av barnets bästa väga tungt och beslut underbyggas och/ eller motiveras (se kommande rutin för barnrättsprövningar)
- Skapa förutsättningar för blandade upplåtelseformer liksom bostäder med förutsättningar för större hushåll där det demografiska utgångsläget kräver det
- Hur kan kollektivtrafik och GC-stråk utvecklas utifrån demografiska och socioekonomiska förutsättningar i relation till befintliga och önskade rörelsemönster i tätorten? Kan alla barn röra sig fritt inom staden/ inom och mellan stadsdelar? Hur ser möjligheten ut att ta sig till och från arbete utifrån socioekonomiska förutsättningar? Är det tillgängligt för äldre och människor med funktionsvariation? Hur kan eller bör skillnader och ojämlikhet i de demografiska och socioekonomiska förutsättningarna påverka eventuella prioriteringar?
- Hur ser närheten till viktiga samhällsfunktioner ut utifrån demografiska och socioekonomiska förutsättningar och tillgänglighetsperspektiv? Ex. för barn; barnfamiljer; för äldre; för ekonomiskt resurssvaga? Hur kan eller bör skillnader och

ojämlikhet i demografiska och socioekonomiska förutsättningar påverka eventuella prioriteringar?

Socioekonomiskt starka områden

- I socioekonomiskt starka områden, se över om möjlighet finns att öka tillgången på bostäder som fler (barnfamiljer) har råd med
- Tillgängliggör med GC/ kollektivtrafik

Socioekonomiskt svaga områden

- I socioekonomiskt svaga områden: facilitera för förutsättningar att skapa jämlika livsförutsättningar:
 - Satsa och prioritera miljöer, verksamhet och samhällsfunktioner riktad till barn och unga – social och fysisk miljö utifrån såväl funktionalitet, tillgänglighet, trygghet och attraktivitet (förskola, fritidsverksamhet, familjecentral, tillgång till kultur, mötesplats/lekplats, öppna offentliga rum, trygga rum)
 - Satsa på att utveckla attraktiviteten för arbetsplatser/verksamheter i offentlig regi. Det förbättrar förutsättningarna för att öka andelen legitimerad/ utbildad personal
 - Socioekonomiskt svaga områden präglas ofta av ohälsa i högre utsträckning. Vilka förutsättningar kan kapitaliseras på/ kompletteras/ brister åtgärdas som kan bidra till att främja hälsa? (grönområden, rekreationsområden, mötesplatser, hälsorelaterad verksamhet, förutsättningar att ta sig till och från arbete etc.)
 - Prioritera att förstärka och utveckla arbetet med att utveckla demokratiska verktyg i stadsplaneringen

Offentliga rummet

- Förstärk satsningar på mötesplatser som kapitaliserar på demografins förutsättningar och utmaningar. Mot bakgrund av kunskap om området: vilka behöver tryggas? Vilka behöver mötas? Vilka behöver aktivitet? Vad kan samlokaliseras? Vilka aktörer finns där idag? (civila samhället, kulturverksamhet, näringsidkare etc.)
- Skapa ytor som upplevs gemensamma och attraktiva för fler och framförallt trygga för såväl yngre som äldre
- Förstärk arbetet med att skapa mötesplatser som är multifunktionella utifrån områdets behov och möjligheter
- Fortsätt att utveckla arbetet att rusta upp bostadsområden och dess mellanrum; utgå från, komplettera och skala upp utifrån det som finns redan idag

Utred orsak till, och föreslå åtgärder för hur samhällsplanering och utveckling kan bidra till att minska:

- De stora skillnaderna i ohälsa inom och mellan stadsdelarna, mellan tätort och landsbygd liksom utifrån kön
- De stora skillnaderna i förvärvsfrekvens i gruppen utlandsfödda inom och mellan stadsdelar, samt delvis utifrån kön